

CINCANO WA SWITIVIWA SWA XIELEKITIRONIKI (EDI)

Xana i yini?

EDI, kumbe cincano wa switiviwa swa xieleetironiki, i sisiteme ya vuvavisi leyi “kalaka phepha”. Yi katsa hundziso wa xieleetironiki wa switiviwa hi swiyimo swa mahungu leswi tumbuluxiweke ku suka eka xitirho xa khomphyutara yin'we ku ya eka yin'wana.

Nkulo eka vuvavisi bya misava wu vula leswaku mabindzu ya le ku tumbuluxeni ka tindlela to antswa to fambisa switirhisiwambisi, xitoko na tinhundzu leti hetisiweke. EDI yi lulamisa nkholuko wa vukokoxoko ku suka emakumu ka nxaviso na mphakelo wa vukorhokeri bya vuvavisi na hangalaso wa tinhundzu ku ya eka yin'wana.

Mimbuyelo yo tirhisa EDI:

- I phuroseso yo endlwa hi khomphyutara yo helela leyi lavaka ngehenelelo wutsongo kumbe leyi nga laveki ngehenelelo hi vandla rin'we
- Mitiviso yi nga amukeriwa nkarhi wun'wana na wun'wana
- Nkombiso wa xihatla wa nhundzu hi ku tirhisa hunguto wa mikarhi ya mbhasiso
- Hunguto eka tiphuroseso ta manyuwali ta vufambisi leti fikiseke eka swihoxo switsongo no pfumala vuyelelo
- Vuxaka bya bindzu lebyi hlanganisiweke na mihlangano yin'wana yo fana na Transnet Port Terminals, Transnet Rail Terminals, tikhamphani ta swihahampghuka na tidipoto ta tikhonthena.

Hi ku ya hi [Xitiviso xa Mfumo R814](#) xa siku ra ti 31 Mawuwani 2009, SARS yi lerisiwile ku sindzisa ntirhiso wa EDI eka rhumelo wa tinhundzu tin'wana na mitiviso ya tinhundzu na swiviko.

Mutleketli (vatleketli) kumbe mufambisi (vafambisi) van'wana na van'wana (xik. dipoto, xitichi xa khonthena kumbe mufambisi wa muako enhlalukweni) u fanele hi xikongomelo xo rhumela, xo amukela no phurosesa swiviko swa nhundzu eka sisiteme yo Phurosesa Nongonoko wa Tinhundzu (MPR) [leyi khale a yi vuriwa Sisiteme yo Ntshuxa Nongonoko wa Tinhundzu (MAS)] a titsarisela na SARS loko ku ve u:

- Tleketla tinhundzu kumbe vafambi ku nghena no huma laha Afrika-Dzonga lava khandziyeke xikepe, xihahampfhuka, ndzhwalo wa xiporo kumbe movha; kumbe
- Ku ngenisa exikepeni, exihahampfhukeni, eka ndzhwalo wa xiporo kumbe movha leswi nga ri ki eka hangalaso wa mahala endzhawini yin'wana na yin'wana eAfrika-Dzonga kutani a fambisa tinhundzu teto ti ya endzhawini yin'wana eAfrika-Dzonga kumbe hi ku hundza hi le Afrika-Dzonga. Vatleketli va Afrika-Dzonga lava susaka tinhundzu eka bondo va fanele va kuma layisense eka Khasitomo hi ku ya hi Xiyenge xa 64D (vona SC-TR-01-05).

Vatleketli va vahlapfa va fanele va thola ejente leyi tsarisiweke eAfrika-Dzonga tanihi muyimeri wa vona. Mutleketli wa muhlapfa u fanele a rhumela papila ra ntholo na DA 185 D kun'we na xikombelo xa ntsariso.

Munhu loyi a fambisaka kumbe ku tirhisa xitich xa khonthena u fanele a kuma layisense ku sungula na vulawuri bya Mihlaluko ya Rixaka (TRANSNET). Loko layisense yi humesiwile eka munhu yoloye, u fanele a titsarisela na Khasitomo tanihi muviki wa nhundzu eka rhumelo wa swiviko leswi xakelanaka na:

- Layicha tikhonthena eka swikepe no lawulula tikhonthena ku suka eswikepeni;
- Mfambiso wa tikhonthena;
- Nhlaysi wa tikhonthena;
- Ku endla nhulu no lawulula tikhonthena;
- Amukelo wa nhundzu no heleketiwa ka tikhonthena;
- Hundziso wa tikhonthena exitichini; na
- Hundziso wa tikhonthena exikarhi ka switichi, loko swi laveka, ku katsa na khonthena kumbe mihundziso ya nhundzu hi swikongomelo swa nkambelo eka Khasitomo.

Vatundzi na / Varhumeri va tinhundzu ematikwenimambe hinkwavo lava tsarisiweke, tiejente leti tsarisiweke kumbe tiejente ta mbhasiso ta Khasitomo leti nga na layisense va fanele va titsarisela tanihi mutirhisi wa EDI hi xikongomelo xo rhumela CCD hi ndlela ya xieleetironiki eka Khasitomo, handlekaloko ku ve u rhumela ehansi ka khume (10) wa ti CCD hi nhweti leti nga hundziki mitila ya khume (10).

Vuxokoxoko bya nkatsakanyo bya mayelana no mepiwa ka switiviwa swa EDI swa Khasitomo byi nga kumiwa eka [SARS EDI Manual](#). Cincano wa Switiviwa swa Xielekitironiki (EDI) wa SARS wu ngenisiwile swintshwa hi tivhexini ta sweswinyana ta UN/Edifact Data Mapping Guides ku katsa na swifaniso leswi antswisiweke swigava leswi tirhaka swa mahungu ya xielekitironiki yo hambanahambana ya Khasitomo, [vona EDI Manual leyi antswisiweke](#).

Eku endlweni ka Tihakelo ta Nkarhinyana hi Khomphyutara eka Ntviso wa Mitundzo ya Khasitomo na Tikhodi to Hlawuleka, [tliika laha](#).

Xana ntsariso wo EDI wu tirha njhani?

SARS yi lerisiwile hi nawu ku sindzisa mbhurisano wa xielekitironiki. Mixaka leyi landzelaka ya titilayente yi laveka yi titsarisela tanihi mutirhisi wa EDI hi ku ya hi Xiyenge xa 101A ku rhumela swiviko na mitviso hi ndlele ya xielekitironiki eka Khasitomoto.

Mixaka leyi landzelaka ya titilayente yi laveka yi titsarisela na Khasitomo ku rhumela swiviko hi ndlela ya xielekitironiki hi ku tirhisa Sisiteme yo Phurosesa Nongonoko wa Tinhundzu (MPR):

- Vulawuri bya rivala ra swihahampfhuka;
- Vateleketli;
- Vafambisi tinhundzu (khoriya);
- Vafambisi va: Groupage, Xitichi xa Khonthena, Wharf, Container and Degrouping Depot, Transit Shed;
- Vulawuri bya Xiporo; na
- Vateleketli hi Gondzo.

Mixaka leyi landzelaka ya titilayente yi laveka leswaku yi titsarisela na Khasitomo ku rhumela ntviso i ndlela ya xielekitironiki eka Khasitomo:

- Mutundzi na /Murhumeri wa tinhundzu ematikwenimambe; na
- Tiejente leti pasisiweke na leti nga pasisiwangiki.

Loko u ri muendli wa xikombelo xa EDI ro sungula kumbe loko u ri tilayente ya khale ya EDI loyi a tsakelaka ku tirhisa inthanete ku hundzisa switiviwa, hlaya xitsariwa lexi landzelaka: [PKI application procedure - Client](#).

Xana i tifomo tih leti lavekaka ku tsarisa tanihi mutirhisi wa EDI?

U nga se tata tifomo tin'wana na tin'wana, u fanele ku tihlanganisa na munyiki wa vukorhokeri ku kuma sofutiwere leyi faneleke. Loko sweswo swi herile, tifomo leti landzelaka to endla swikombelo ti fanele ti tatiwa.

- [DA185 - Application form: Registration/Licensing of Customs and Excise Clients](#)
- [DA 185.4A6 - Registration Type 4A6 - Electronic Communication with SARS](#)
- [EDI User Agreement](#)

Vaendli va swikombelo swa EDI lava tirhisaka adirese ya murhumeri ya Inthanete va fanele va ya na xibukwana xa ID, tifomo to endla swikombelo na switsariwa leswi faneleke swo seketela [eHofisini ya Khasitomo ya le kusuhi](#) kumbe eHofisinikulu ya SARS eka:

The EDI Business Administrator
Walker Creek Office Park
90 Florence Ribeiro Avenue (corner of Florence Ribeiro Avenue & Totius Street)
Nieuw Muckleneuk
Pretoria. 0181
Nomboro ya riqingho: 012-422 6981/5087
Imeyili adirese: EDI_Administrator@sars.gov.za

Titilayente leti tirhisaka adirese ya murhumeri ya X.400 va nga rhumela tifomo ta vona ta swikombelo na switsariwa leswi faneleke swo seketela hi ku kongoma eka Mufambisi wa EDI eka adirese leyi nga laha henhla.

Nkarhi wo hetisisa hi wona

Nkarhi wo hetisisa hi wona wa mitsariso ya EDI i kwalomuya ka nkombo (7) wa masiku ya ntirho.